

नूगु त्रिरत्न वन्दना
व
धम्मपद

अ० धम्मवती “धम्माचरिय”

न्हूगु त्रिरत्न वन्दना

व

धम्मपद

Dhamma Digital

अ. धम्मवती

प्रकाशक

धर्मकीर्ति बिहार

श्री घ. नघटोल

फोन नं. २२०४६६

बुद्धसम्बत् २५३६

नेपाल सम्बत् १११३

विक्रम सम्बत् २०४९

इस्वी सम्बत् १९९३

DhammaDigital

मुद्रकः

नेपाल प्रिन्टिङ प्रेस

(असन त्यौड, येँ)

फोन नं. २-२१९६८

कृतज्ञता व श्रद्धा

जिमि जन्मदाता अबु मानवहादुर तुलाधर व मां लांमाया तुलाधरपि निह्यं ध्व संसार त्वःता भाय धुंकल । विहारे वना वाखँ न्यने बले वरोवर माँ-बौया गुण अनन्त धैगु न्यना तथा । धार्थे नं माँ-बौ पिसं यानातःगु गुण उपकार आः भल भलं लुमं । आः यानां फुगु छुं मद्दु । माँ बौया गुण लुमंका छुं नं छुं पुण्यं कार्यं याना पुण्य तोता बीगु छता जक दनि । नापं थः जीवनया पासा हितैपिह्य जहान रत्नदेवीनं परलोक वने धुंकल । दिवंगत श्रीमतीया नं गुण लुमंका थुगु चिकिचाधंगु न्हुगु त्रिरत्न वन्दना व धम्मपद व मेगु प्रार्थना नं दुथ्यागु सफू छगू छापे याना इना बीगु श्रद्धा जूल । थुगु पुण्यं दिवंगतपि मां बौ व जहान स्वह्यसितं निर्वाण लाभार्थं हेतु जुइमा धका प्रार्थना याना । थुगु सफूया प्रुफ स्वया विज्याह्य भिक्षु सुनन्द भन्तेया प्रति कृतज्ञ जुया ।

ने. सं. १११३ सिल्ला ध्व अष्टमी

पण्यरत्न तुलाधर
व सपरिवार
असं कमलाछि, य

विषय सूची

क्र नं.	पृष्ठ
१. पंचशील	१
२. अष्टशील	२
३. बुद्ध वन्दना	३
४. धर्म वन्दना	४
५. संघ वन्दना	४
६. मैत्री भावना	९
७. धम्मचक्कप्पवत्तन सुत्तां	११
८. अनत्ता लक्खण सुत्तां	१६
९. दश पारमिता	२१
१०. त्रिरत्न शरण	२३
११. प्रीति गाथार्थ	२४
१२. व्यर्थे फुकेमते	२५
१३. बुद्ध-धर्म प्राथना	२५
१४. धम्मपद	२७
१५. थःगु छुं मदु (ज्ञानमाला)	२८

पंचशील

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स
(श्व स्वको ब्वनेगु)

बुद्धं सरणां गच्छामि ।

धम्मं सरणां गच्छामि ।

संघं सरणां गच्छामि ।

दुतियम्पि बुद्धं सरणां गच्छामि ।

दुतियम्पि धम्मं सरणां गच्छामि ।

दुतियम्पि संघं सरणां गच्छामि ।

ततियम्पि बुद्धं सरणां गच्छामि ।

ततियम्पि धम्मं सरणां गच्छामि ।

ततियम्पि संघं सरणां गच्छामि ।

१. पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

२. अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

३. कामेसु मिच्छाचारा वेरमणी सिक्खापदं-
समादियामि ।

४. मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
५. सुरामेरय मज्ज पमादाट्टना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

अष्टशील

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स
(ध्व स्वको ब्वनेगु)

- बुद्धं सरणं गच्छामि ।
- धम्मं सरणं गच्छामि ।
- संघं सरणं गच्छामि ।
- दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।
- दुतियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।
- दुतियम्पि संघं सरणं गच्छामि ।
- ततियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।
- ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि ।
- ततियम्पि संघं सरणं गच्छामि ।

१. पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
२. अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
३. अब्रह्मचरिया वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
४. मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

(२)

५. सुरामेरय मज्ज पमादट्टाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
६. विकाल भोजना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
७. नच्च गीत वादित विसूक दस्सन, मालागन्ध विलेपन धारण मण्डन विभूषणट्टाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
८. उच्चासयन सहासयना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

बुद्ध वन्दना

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स
 इतिपिसो भगवा अरहं, सम्मासम्बुद्धो, विज्जाचरण
 सम्पन्नो, सुगतो, लोकविदू, अनुत्तरो पुरिसदम्म
 सारथी. सत्था देवमनुस्सानं, बुद्धो, भगवा' ति ॥
 नमो तस्स सम्मा सम्बुद्धस्स ।

ये च बुद्धा अतीता च, ये च बुद्धा अनागता ।
 पच्चुप्पन्ना च ये बुद्धा, अहं वन्दामि सब्बदा ॥
 नत्थि मे सरणं अञ्जं बुद्धो मे सरणं वरं ॥
 एतेन सच्च वज्जेन होतु मे जय मङ्गलं ।
 उत्तमङ्गेन वन्देहं पादपंसु वरुत्तमं ।

बुद्धे यो खलितो दोसो बुद्धो खमतु तं मम ।
बुद्धं जीवित परियन्तं, सरणं गच्छामि ।

धर्म वन्दना

स्वाक्खातो भगवता धम्मो, सन्दिट्टिको, अकालिको,
एहिपस्सिको ओपनयिको पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्जही त्ति ॥
नमो तस्स नित्थानिकस्स धम्मस्स ।
ये च धम्मा अतीता च, ये च धम्मा अनागता ।
पच्चुप्पन्ना च ये धम्मा अहं वन्दामि सब्बदा ।
नत्थि मे सरणं अञ्जं धम्मो मे सरणं वरं ।
एतेन सच्चवज्जेन होतु मे जय मङ्गलं ॥
उत्तमङ्गेन वन्देहं धम्मञ्च दुविधंवरं ।
धम्मे यो खलितो दोसो धम्मो खमतु तं मम ।
धम्मं जीवित परियन्तं सरणं गच्छामि ।

संघ वन्दना

सुपटिपन्नो भगवतो सावक संघो,
उज्जु पटिपन्नो भगवतो सावक संघो,

(४)

ज्ञायपटिपन्नो भगवतो सावक संघो,
 सामीचि पटिपन्नो भगवतो सावक संघो,
 यदिदं चत्तारि पुरिस युगानि अट्टपुरिस
 पुग्गला एस भगवतो सावक संघो
 आहुनेय्यो, पाहुनेय्यो, दक्खिनेय्यो, अञ्जलिकरणीयो,
 अनुत्तरं पुञ्जावखेत्तं लोकस्सति ॥

नमो तस्स अट्टारिय पुग्गला महासंघस्स
 ये च संघा अतीता च, ये च संघा अनागता ।
 पच्चुप्पन्ना च ये संघा अहं वन्दामि सब्बदा
 नत्थि मे सरणं अञ्जं संघो मे सरणं वरं ।
 एतेन सच्च वज्जेन होतु मे जय मङ्गलं ।
 उत्तमङ्गेन वन्देहं संघञ्च तिविधुत्तमं ।
 संघे यो खलितो दोसो संघो खमतु तं ममं ।
 संघं जीवित परियन्तं सरणं गच्छामि ।

जल-पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते पानीयं उपनामितं ।
 अनुकम्पं उपादाय पटिगण्हातु मुत्तमं ।

खाद्य-पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते खज्जकं उपनामितं ।
 अनुकम्पं उपादाय-पटिगण्हातु मुत्तमं ॥

भोजन-पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते भोजनं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय पटिगण्हातु मुत्तमं ॥

फल-पूजा

अधिवासेतु नो भन्ते फलानि उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय पटिगण्हातु मुत्तमं ॥

प्रदीप-पूजा

घनसारप्पदित्तेन दीपेन तमधंसिना ।
तिलोक दीपं सम्बुद्धं पूजयामि तमोनुदं ॥

पुष्प-पूजा

वण्णागन्ध गुणोपेतं एतंकुसुम सन्तति ।
पूजयामि मुनिन्दस्स सिरीपाद सरोरुहे ॥
पूजेमि बुद्धं कुसुमेन नेन-

(६)

पुञ्जो न मेते न च होतु मोक्ख
पुप्फं मिलायाति यथा इदम्मे
कायो तथा याति विनास भावं ॥

धूप-पूजा

गन्ध सम्भार युत्तेन धुपेनाहं सुगन्धिना ।
पूजये पूजनेय्यन्तं पूजा भाजन मुत्तमं ॥

चेत्य-पूजा

वन्दामि चेतियं सब्बं सब्ब ठानेसु पतिट्ठितं ।
सारीरिक्क धातु महाबोधि बुद्धरूपं सकलं सदा ॥

क्षमा-याचना

कायेन वाचा चित्तेन पमादेन मयाकृतं ।
अच्चयं खम मे भन्ते भूरिपञ्जो तथागत ॥

आशिका

इमाय बुद्ध पूजाय कताय सुद्ध चेतसा ।
चिरं तिद्धतु सद्धम्मो लोको होतु सुखी सदा ।
इमाय बुद्ध पूजाय यं पुञ्जं पसुतंमया ।
सब्बं तं अनुमोदित्वा सब्बेपि तुट्टमानसा ॥
पुरेत्वा दान सीलादि सब्बापि दसपारमी ।
पत्वा यथिच्छित्तं बोधिं फुसन्तु अमतंपदं ॥

(आचरण) प्रतिपत्ति-पूजा

इमाय धम्मानु धम्म पटिपत्तिया बुद्धं पूजेमि ।
इमाय धम्मानु धम्म पटिपत्तिया धम्मं पूजेमि ।
इमाय धम्मानु धम्म पटिपत्तिया संघं पूजेमि ।
अद्दा इमाय पटिपत्तिया जाति जरा
व्याधि-मरणहा परिमुच्चिस्सामि ।

(हानं आशिका)

इगिना पुञ्ज कम्मेन मामे वाल समागमो ।
सतं समागमो होतु याव निब्बान पत्तिया ॥
इदं मे पुञ्जं आसवक्खया वहं होतु ।
इदं मे पुञ्जं निब्बानस्स पच्चयो होतु ।
इदं मे पुञ्जं सब्बेसत्ता अनुमोदन्तु ॥

(८)

मैत्री भावना

१. अहं अवेरो होमि, अव्यापञ्जो होमी, अनीघो होमि, सुखी अत्तान परिहरामि । दुक्खामुच्चामि यथालद्ध सम्पत्तितो माविगच्छामि कम्मसको ॥
२. मम आरक्खदेवता, अवेराहोन्तु, अव्यापज्जाहोन्तु, अनीवाहोन्तु, सुखीअत्तानपरिहरन्तु, दुक्खा मुच्चन्तु यथालद्ध सम्पत्तितो माविगच्छन्तु, कम्मसका ॥
३. इमस्मि आरामे आरक्ख देवतातो पट्टाय भुमट्ट देवता, रुक्खत्थ देवता, अकासत्थ देवता सब्ब देवतायो अवेरा होन्तु, अव्यापज्जा होन्तु, अनीघा होन्तु, सुखिअत्तानं परिहरन्तु दुक्खामुच्चन्तु यथालद्ध सम्पत्तितो माविगच्छन्तु कम्मसका ॥
४. मम माता पिता आचरिया ज्ञातिसमूहा, उपासक उपासिका अम्हाकं चतुपच्चय दायका, पटिघ पुग्गला, वेरीपुग्गला, पियपुग्गला, मज्झत्थपुग्गला, अवेराहोन्तु अव्यापज्जाहोन्तु, अनीघा होन्तु, सुखीअत्तानं परिहरन्तु, दुक्खा मुच्चन्तु यथालद्ध सम्पत्तितो माविगच्छन्तु, कम्मसका ॥
५. अम्हाकं गोचर गामे जेट्ठक मनुस्से आदिकत्वा सब्बेसत्ता, सब्बेपाणा, सब्बेभूता, सब्बेपुग्गला, सब्बेअत्तभाव परियापन्ना, सब्बा इत्थियो, सब्बेपुरिसा, सब्बे अरिया, सब्बे अनरिया, सब्बेदेवा,

सब्व मनुस्सा, सब्बे विनिपातिका अब्बेराहोन्तु अब्ब्यापज्जाहोन्तु
अनीघाहोन्तु, सुखी अत्तानं परिहरन्तु दुक्खामुच्चन्त, यथालद्ध
सम्पत्तितो माविगच्छन्तु कम्मसका ॥

६. पुरत्थिमाय दिसाय, पच्छिमाय दिसाय, उत्तराय दिसाय,
दक्खिणाय दिसाय, पुरत्थिमाय अनुदिसाय, पच्छिमाय अनु-
दिसाय, उत्तराय अनुदिसाय, दक्खिणाय अनुदिसाय, हेट्ठिमाय
दिसाय, उपरिमाय दिसाय, सब्बेसत्ता, सब्बेपाणा, सब्बेभूता,
सब्बेपुग्गला, सब्बेअत्तभाव परियापन्ना सब्बाइत्थियो, सब्बे-
पुरिसा, सब्बेअरिया, सब्बेअनरिया सब्बे देवा, सब्बे मनुस्सा,
सब्बे विनिपातिका अब्बेराहोन्तु, अब्ब्यापज्जाहोन्तु, अनीघाहोन्तु,
सुखीअत्तानं परिहरन्तु, दुक्खामुच्चन्तु, यथालद्ध सम्पत्तितो,
माविगच्छन्तु, कम्मसका ॥

७. उद्धंयाव भवग्गा च अधोयाव अब्बिचित्तो समन्ता चक्कवालेसु
ये सत्ता पथवोचरा अब्ब्यापज्जा निवेरा च निदुक्खा च नुपद्वा ।
उद्धंयाव भवग्गा च अधोयाव अब्बिचित्तो समन्ता चक्कवालेसु
ये सत्ता उदके चरा अब्ब्यापज्जा निवेरा च निदुक्खा
च नुपद्वा । उद्धंयाव भवग्गा च अधोयाव अब्बिचित्तो समन्ता
चक्कवालेसु ये सत्ता आकासेचरा अब्ब्यापज्जा निवेरा च
निदुक्खा च नुपद्वा ॥

धम्मचक्कप्पवत्तन सुत्तं

बुद्धया ह्लापांगु उपदेश

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स ।
भिक्खून पञ्चवग्गीनं, इसिपतन नामके ।
मिगदाये धम्मवरं, यं तं निब्बान पापकं ॥
सहम्पति नामकेन महाब्रह्मेण याचितो ।
चतुसच्चं पकासेत्तो लोकनाथो अदेसयि ॥
नन्दितं सब्ब देवेहि सब्ब सम्पत्ति साधकं
सब्बलोक हितत्थाय धम्मचक्कं भणामहे ॥

एवं मे सुत्तं

एकं समयं भगवा वाराणसियं विहरति इसिपतने मिगदाये ।
तत्र खो भगवा पञ्चवग्गिये भिक्खू आमन्तेसि, द्वे मे भिक्खवे !
अन्ता पब्बजितेन न सेवितब्बा-कतमे द्वे ?

(१) यो चायं कामेसु कामसुखल्लिकानु योगो हीनो, गम्मो,
पोथुज्जनिको, अनरियो, अनत्थसंहितो, (२) यो चायं अत्तकिलम-
थानुयोगो दुक्खो, अनरियो अनत्थसंहितो । एते खो भिक्खवे !
उभो अन्ते अनुपगम्म मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा,
चक्खुकरणी, ज्ञाणकरणी, उपसमाय, अभिञ्जाय, सम्बोधाय,
निब्बानाय संवत्तति ।

(११)

कतमा च सा भिक्खवे ! मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभि-
सम्बुद्धा, चक्खुकरणी ज्ञाणकरणी, उपसमाय, अभिञ्जाय, सम्बो-
धाय, निब्बानाय संवत्तति, अयमेव अरियो अट्टङ्गिको मग्गो, सेय्य-
थिदं (१) सम्मादिट्ठि (२) सम्मासङ्कप्पो (३) सम्मावाचा
(४) सम्माकम्मन्तो (५) सम्माआजोवो (६) सम्मावायामो
(७) सम्मासति (८) सम्मासमाधि । अयं खो सा भिक्खवे !
मज्झिमा पटिपदा तथागतेन अभिसम्बुद्धा, चक्खुकरणी ज्ञाण-
करणी, उपसमाय, अभिञ्जाय, सम्बोधाय निब्बानाय
संवत्तति ।

इदं खो पन भिक्खवे ! दुक्खं अरिय सच्चं-जातिपि दुक्खा,
जरापि दुक्खा, व्याधिपि दुक्खो, मरणम्पि दुक्खं,
अप्पियेहि सम्पयोगो दुक्खो, पियेहि विपयोगो दुक्खो, यम्पिच्छं न
लभति तम्पि दुक्खं, संखित्तेन पञ्चुपादानक्खन्धापि दुक्खा ।

इदं खो पन भिक्खवे ! दुक्ख सम्मदयं अरियसच्चं यायं तण्हा
पोनोब्भविका नन्दीरागसहगता तथतत्राभिनन्दिनी, सेय्यथिदं
(१) कामतण्हा (२) भवतण्हा (३) विभवतण्हा ।

इदं खो पन भिक्खवे दुक्ख निरोधं अरियसच्चं । यो तस्सायेव
तण्हाय असेस विराग निरोधो चागो पटि निस्सग्गो मुत्ति
अनालयो ।

इदं खो पन भिक्खवे ! दुक्ख-निरोधगामिनिपटिपदा अरि-
यसच्चं अयमेव अरियो अट्टङ्गिको मग्गो, सेय्यथिदं (१) सम्मादिट्ठि
(२) सम्मासङ्कप्पो (३) सम्मावाचा (४) सम्माकम्मन्तो

(१२)

(५) सम्माआजीवो (६) सम्मावायामो (७) सम्मासत्ति (८)
सम्मासमाधि ।

इदं दुक्खं अरियसच्चन्ति'मे भिक्खवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु
धम्मेसु चक्खु उदपादि, आणं उदपादि, पञ्जा उदपादि, विज्जा
उदपादि, आलोको उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्खं अरियसच्चं 'परिञ्जेयन्ति' मे
भिक्खवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, आणं उदपादि
पञ्जा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्खं अरियसच्चं परिञ्जातन्ति मे भिक्खवे !
पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, आणं उदपादि, पञ्जा
उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

इदं दुक्खसमुदयं अरियसच्चन्ति'मे भिक्खवे ! पुब्बे अननुस्सु-
तेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, आणं उदपादि, पञ्जा उदपादि,
विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्ख समुदयं अरियसच्चं पहातव्वन्ति मे
भिक्खवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, आणं
उदपादि, पञ्जा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्खसमुदायं अरियसच्चं पहीन'न्ति मे भिक्खवे!
पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, आणं उदपादि, पञ्जा
उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

इदं दुक्ख निरोधं अरियसच्च'न्ति'मे भिक्खवे ! पुब्बे अननु-
स्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, आणं उदपादि, पञ्जा उदपादि,
विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्ख निरोधं अरियसच्चं सच्छिकातव्वन्ति मे

भिक्षवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, जाणं उद-
पादि, पञ्जा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्ख निरोधं अरियसच्चं सच्छिक्तन्ति मे
भिक्षवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, जाणं
उदपादि, पञ्जा उदपादि, विज्जा उदपादि, आलोको उदपादि ।

इदं दुक्ख निरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं 'न्ति' मे
भिक्षवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उदपादि, जाणं
उदपादि, पञ्जा उदपादि विज्जा उदापादि आलोको उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्ख निरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं
'भावेतव्वन्ति' मे भिक्षवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं उद-
पादि, जाणं उदपादि, पञ्जा उदपादि विज्जा उदपादि आलोको
उदपादि ।

तं खो पनिदं दुक्ख निरोधगामिनी पटिपदा अरियसच्चं
भावितन्ति मे भिक्षवे ! पुब्बे अननुस्सुतेसु धम्मेसु चक्खुं
उदपादि, जाणं उदपादि, पञ्जा उदपादि, विज्जा उदपादि,
आलोको उदपादि ।

यावकीवञ्च मे भिक्षवे ! इसेसु चतूसु अरियसच्चेसु एवं
तिपरिवट्टं द्वादसाकारं यथाभूतं जाणदस्सनं न सुविसुद्धं अहोसि
नेव तावाहं भिक्षवे ! सदेवके लोके समारके सब्रह्मके सस्समण-
ब्राह्मणिया पजाय सदेवमनुस्साय अनुत्तरं सम्मासम्बोधि अभि-
सम्बुद्धोति पच्चञ्जासि ।

यतोच खो मे भिक्खवे ! इमेषु चतूसु अरियसच्चेसु एवं
तिपरिवट्टं द्वादसाकार यथाभूतं जाणदस्सनं सुविसुद्धं अहोसि,
अथाहं भिक्खवे ! सदेवकेलोके समारके सब्रह्मके सस्समणब्राह्म-
णिया पजाय सदेव मनुस्साय अनुत्तरं सम्मासम्बोधि अभिसबुद्धो'ति
पच्चञ्जासि जाणञ्च पन मे दस्सनं उदपादि अकुप्पा मे चेतो
विमुत्ति अयमन्तिमा जाति' नत्थि दानि पुनब्भवो'ति ति ।'

इद मवोच भगवा अत्तमना पञ्च वग्गिया भिक्खु भगवतो
भासितं अभिनन्दुन्ति ।

इमस्मिञ्च पन वेय्याकरणस्मि भञ्जामाने आयस्मन्तो
कोण्डञ्जास्स विरजं वीतमलं धम्मचक्खुं उदपादि यं किञ्चि
समुदयधम्मं सब्बं तं निरोध धम्म'न्ति ।

पवत्तिते च पन भगवता धम्मचक्के भुम्मा देवा सहमनुस्सावेसुं
एतं भगवता वाराणसियं इसिपतने मिगदाये अनुत्तरं धम्मचक्कं
पवत्तितं अप्पटि वत्तियं समणेन वा ब्राह्मणेन वा देवेन वा मारेन
वा ब्रह्मुना वा केनचि वा लोकस्मिन्ति'

भुम्मानं देवानं सहं सुत्वा चातुम्महाराजिका देवा
सहमनुस्सावेसुं - चातुम्महाराजिकानं देवानं सहं सुत्वा
तार्वतिसादेवा-यामादेवा-तुसितादेवा -निम्मानरती देवा परनिम्मि-
ता वसवत्ती देवा-ब्रह्मकायिका देवा सहमनुस्सावेसुं । एतं भगव-
ता वाराणसियं इसिपतने मिगदाये अनुत्तरं धम्मचक्कं पवत्तितं
अप्पटिवत्तियं समणेन वा ब्राह्मणेन वा देवेन वा मारेन वा ब्रह्मुना
वा केनचि वा लोकस्मि'न्ति' ।

इतिह तेन खणेन तेन लयेन तेन मुहुत्तेन याव ब्रह्मलोका सद्दो
 अद्भुग्गच्छि । अयञ्च दससहस्सी लोक धातु सङ्कम्पि सम्पकम्पि
 सम्पवेधि । अप्पमादो च उलारो ओभासो लोके पातुरहोसि, अतिककम्म
 देवानं देवानु भावन्ति

अथ खो भगवा इमं उदानं उदानेसि-अञ्जासि वत भो
 कोण्डञ्जो, अञ्जासि वत भो कोण्डञ्जोति इति हिदं आयस्मतो
 कोण्डञ्जास्स अञ्जासि कोण्डञ्जो त्वेव नामं अहोसी'ति ।

धम्मचक्कप्पवत्तन सुत्तं निट्ठितं

अनत्त लक्खण सुत्त

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

निदानं खं

धम्म-चक्कं पवत्ते त्वा आसाह्लियं हि पुण्णमे ॥

नगरे वाराणसियं इसिपतनहवयेवने ॥

पापेत्वादि फलं नेसं अनुक्कमेन देसयि ॥

यंतं पक्खस्स पंचम्यं विमुत्तत्थं भणाम हे ॥

सुत्तारम्भ

१. एवं मे सुत्तं-एकं समयं भगवा वाराणसियं विहरति इसिपतने

(१६)

मिगदाये तत्र खो भगवा पंचवग्गिये भिवखू आमन्तेसि,
 'भिवखवो' ति 'भदन्ते' ति, ते भिवखू भगवत्तो पच्चस्सोसुं
 भगवा एतदवोच-

२. रूपं भिवखवे अनत्ता रूपं च हिदं भिवखवे अत्ता अभविस्स, नयिदं रूपं आवाधाय संवत्तेय्य, लब्भेथ च रूपे एवं मे रूपं मा अहोसीति, यस्मा च खो भिवखवे रूपं अनत्ता तस्मा रूपं आवाधाय संवत्तति, न च लब्भति रूपे एवं मे रूपं होतु एवं मे रूपं मा अहोसीति ।
३. वेदना अनत्ता वेदना च हिदं भिवखवे अत्ता अभविस्स, नयिदं वेदना आवाधाय संवत्तेय्य लब्भेथ च वेदनाय एवं मे वेदना होतु एवं मे वेदना मा अहोसीति । यस्मा च खो भिवखवे वेदना अत्ता तस्मा वेदना आवाधाय संवत्तति, न च लब्भति वेदनाय एवं मे वेदना होतु एवं मे वेदना मा अहोसीति ।
४. सञ्ज्जा अनत्ता सञ्ज्जा च हिदं भिवखवे अत्ता अभविस्स, नयिदं सञ्ज्जा आवाधाय संवत्तेय्य लब्भेथ च सञ्ज्जाय एवं मे सञ्ज्जा होतु एवं मे सञ्ज्जा मा अहोसीति । यस्मा च खो भिवखवे सञ्ज्जा अनत्ता, तस्मा सञ्ज्जा आवाधाय संवत्तति न च लब्भति सञ्ज्जाय एवं मे सञ्ज्जा होतु एवं मे सञ्जा मा अहोसीति ।
५. सङ्खारा अनत्ता, सङ्खारा च हिदं भिवखवे अत्ता अभविस्सं, नयिमे सङ्खारा आवाधाय संवत्तेय्युं लब्भेथ च सङ्खारेसु एवं मे सङ्खारा होन्तु, एवं मे सङ्खारा मा अहेसुन्ति, यस्मा च खो भिवखवे सङ्खारा अनत्ता, तस्मा सङ्खारा आवाधाय संवत्तति, न च लब्भति

सङ्घारेसु एवं मे सङ्घारा होन्तु, एवं मे सङ्घारा मा अहेसुन्ति ।
 ६. विञ्जराणं अनत्ता, विञ्जराणं च हिदं भिक्खवे अत्ता अभविस्स,
 नयिदं विञ्जराणं आवाधाय संवत्तेय्य । लब्भेथ च विञ्जराणे
 एवं मे विञ्जराणं होतु एवं मे विञ्जराणं मा अहोसीति, यस्मा
 च खो भिक्खवे विञ्जराणं अनत्ता तस्मा विञ्जराणं आवाधाय
 संवत्ताति, न च लब्भति विञ्जराणे एवं मे विञ्जराणं होतु
 एवं मे विञ्जराणं मा अहोसीति ।

७. तं किं मञ्जथ भिक्खवे रूपं निच्चं वा अनिच्चं वाति ?

अनिच्चं भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं वा तं सुखं वाति ?

दुक्खं भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं विपरिणामधम्मं कल्लं नु तं समनुपस्सितुं
 एतं मम एसो हमस्मि एसो मे अत्ताति ?

नो हेतं भन्ते ।

८. वेदना निच्चा वा अनिच्चा वाति ?

अनिच्चा भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं वा तं सुखं वाति ?

दुक्खं भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं विपरिणामधम्मं कल्लं नु समनुपस्सितुं एतं
 मम एसो हमस्मि एसो मे अत्ताति ?

नो हेतं भन्ते ।

९. सञ्जा निच्चा वा अनिच्चा वाति ?

अनिच्चा भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं वा तं सुखं वाति ?

दुक्खं भन्ते ।

(१८)

यं पनानिच्चं दुक्खं विपरिणामधम्मं कल्लं नु तं समनुपस्सितुं
एतं मम एसो ह्मस्मि एसो मे अत्ताति ?
नो हेतं भन्ते ।

१०. सङ्खारा निच्चा वा अनिच्चा वाति ?
अनिच्चा भन्ते ।

यं पनानिच्च दुक्खं वा सुखं वा वाति ?
दुक्खं भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं विपरिणामधम्मं कल्लं नु तं समनुपस्सितुं
एतं मम एसो ह्मस्मि एसो मे अत्ताति ?
नो हेतं भन्ते ।

११. विञ्जराणं निच्चं वा अनिच्चं वाति ?
अनिच्चं भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं वा तं सुखं वाति ?
दुक्खं भन्ते ।

यं पनानिच्चं दुक्खं विपरिणामधम्मं कल्लं नु तं समनुपस्सितुं
एतं मम एसो ह्मस्मि एसो मे अत्ताति ?
नो हेतं भन्ते ।

१२. तस्मातिह भिक्खवे यंकिञ्च रूपं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं
अज्भत्तां वा, बहिद्धा वा, ओलारिकं वा सुखमं वा हीनं वा
पणीतं वा, यं दूरे सन्तिके वा, सब्बं रूपं नेतं मम नेसो
ह्मस्मि न मे सो अत्ताति एवमेतं यथाभूतं सम्मप्पञ्जाय
दट्टुब्बं ।

१३. या काचि वेदना अतीतानागतपच्चुप्पन्ना अज्भत्तां वा वहिद्धा वा ओलारिका वा सुखुमा वा हीना वा पणीता वा यं दूरे सन्तिके वा, सब्वा वेदना नेतं मम नेसो हमस्मि नमेसो अत्ताति एवमेतं यथाभूतं सम्मप्पञ्जाय दट्ठब्बं ।
१४. या काचि सञ्जा अतीतानागतपच्चुप्पन्ना अज्भत्तां वा वहिद्धा वा ओलारिका वा सुखुमा वा हीना वा पणीता वा यंदूरे सन्तिके वा सब्वा सञ्जा नेतं मम नेसो हमस्मि नमेसो अत्ताति एवमेतं यथाभूतं सम्मप्पञ्जाय दट्ठब्बं ।
१५. ये केचि सङ्घारा अतीतानागतपच्चुप्पन्ना अज्भत्तां वा वहिद्धा वा ओलारिका वा सुखुमा वा हीना वा पणीता वा यं दूरे सन्तिके वा सब्बे संखारा नेतं मम नेसो हमस्मि नमेसो अत्ताति एवमेतं यथाभूतं सम्मप्पञ्जाय दट्ठब्बं ।
१६. यं किञ्चि विञ्जाणं अतीतानागतपच्चुप्पन्नं अज्भत्तां वा वहिद्धा वा ओलारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा पणीतं वा यं दूरे सन्तिके वा सब्बं विञ्जाणं नेतं मम नेसो हमस्मि नमेसो अत्ताति एवमेतं यथाभूतं सम्मप्पञ्जाय दट्ठब्बं ।
१७. एवं परस्सं भिक्खवे सुतवा अरियसावको रूपस्मिपि निब्बिन्दति, वेदनायपि निब्बिन्दति, सञ्जायपि निब्बिन्दति सङ्घारेसुपि निब्बिन्दति, विञ्जाणस्मिपि निब्बिन्दति ।
१८. निब्बिन्दं विरज्जति, विरागा विमुच्चति । विमुत्तास्मि विनुत्तास्सहीति ज्ञाणं होति खीणाजाति वृसितं ब्रह्मचरियं

कतं करणीय नापर इत्थत्तायाति पजानातीति ।

१९. इदमवोच भगवा अत्तामना पञ्चवगिया भिक्खू भगवतो
भासितं अभिनन्दुन्ति ।

२०. इमस्मिं च पन बेय्याकरणस्मिं भञ्जमाने पञ्चवगियनं
भिक्खूनं अनुपादाय आसवेहि चित्तानि विमूच्चिसूति ।

अनत्त-लक्खण-सुत्तां निट्ठितं ।

दश पारमिता

दानया धर्मं पूर्णगत बुद्ध
दानबल अधिकं हितकर शास्ता ।
दानया वर्णन सुखकर शब्द,
दानया पारमिता गुण पूर्ण ॥

शीलया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
शीलबल अधिकं हितकर शास्ता ।
शीलया वर्णन सुखकर शब्द,
शीलया पारमिता गुण पूर्ण ॥

नैष्कर्म्यया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
नैष्कर्म्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।
नैष्कर्म्यया वर्णन सुखकर शब्द,
नैष्कर्म्यया पारमिता गुण पूर्ण ॥

प्रज्ञाया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
प्रज्ञाबल अधिकं हितकर शास्ता ।
प्रज्ञाया वर्णन सुखकर शब्द,
प्रज्ञाया पारमिता गुण पूर्ण ॥

वीर्यया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
वीर्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।
वीर्यया वर्णन सुखकर शब्द,
वीर्यया पारमिता गुण पूर्ण ॥

क्षान्तिया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
क्षान्तिबल अधिकं हितकर शास्ता ।
क्षान्तिया वर्णन सुखकर शब्द,
क्षान्तिया पारमिता गुण पूर्ण ॥

सत्यया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
सत्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।
सत्यया वर्णन सुखकर शब्द,
सत्यया पारमिता गुण पूर्ण ॥

अधिष्ठानया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
अधिष्ठानबल अधिकं हितकर शास्ता ।
अधिष्ठानया वर्णन सुखकर शब्द,
अधिष्ठानया पारमिता गुण पूर्ण ॥

मैत्रीया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
मैत्रीबल अधिकं हितकर शास्ता ।
मैत्रीया वर्णन सुखकर शब्द,
मैत्रीया पारमिता गुण पूर्ण ॥

उपेक्षाया धर्मं पूर्णगत बुद्ध,
उपेक्षाबल अधिकं हितकर शास्ता ।
उपेक्षाया वर्णन सुखकर शब्द,
उपेक्षाया पारमिता गुण पूर्ण ॥

Dhamma Digital

द्विरत्न शरण

बुद्ध धर्म संघ विना मेवा
शरण मदु जिमित ॥

भव भय दुःख फुकेत
पूजा जिमिसं याः वया ॥धु॥

पारमी फुक्क पुरे याना
पञ्चमार जिते याना ॥

बुद्ध जूह्य सर्वज्ञया
भाव भक्ति याः वया ॥

कोटि अनन्त बुद्ध पिनि
बोधिवृक्षया मूले च्वना ।
गाथा उदान थ्वहे व्वना
माक्व तप पूर्णं याना ॥

प्रीति गाथार्थं

अनेक जाते जन्म जुया
घोर घोर दुक्खसिया ।
माला जुया बारंवार
खंके मफु गृहकार ॥

आः जि खन हे कालिगढ
तृष्णा निर्मूल याये धुन ॥

मखु संस्कार चित्ता आः जि
जृये धन असंखत ॥

व्यर्थे फुकेमते

सूर्य्य कोटि रस्मि दुह्य
आकाश थें गुण दुह्य ॥
छकी लोके हानं जन्म
ज्वीहे मखु थ्व अन्तिम ॥

भक्त भीपि सकल मुना
यायेनु पासा गुण गान ॥
दुर्लभ थ्व नरजन्म
फुकेमते व्यर्थनं ॥

बुद्ध-धर्म प्रार्थना

- १ त्रिरत्न याके शरण वना भी,
निर्वाण पदवि लाय्मा याकनं ।
- २ दानया पुण्यं लोभ मदेमा,
शीलया पुण्यं द्वेष मदेमा,

- भावनाया जौरं मोह मदेमा,
दान शील भावना बृद्धि याये फयेमा ।
- ३ श्व संसार धैगु दुक्खयागु खानी,
दुःख फुकेयात जुयेमाल ज्ञानी ।
संसार चक्रं छुटे जुया वनेत,
चतुरार्यं सत्य खंका च्वने फयेमा ।
- ४ मिथ्या दृष्टिपिगु सङ्गत मज्जीमा,
सम्यक दृष्टि कुले जक जन्म ज्वीमा ।
न्ह्याथाय् जन्म काय्मा न्ह्यागुजुनी ज्वीमा,
बुद्धया धर्मो दृढचित्ता ज्वीमा ॥
- ५ अन्धविश्वासे गुवल्ले मलाय्मा,
शुद्धगु मार्गय् व्वाय् वने फय्मा ।
न्ह्याथाय् जन्म जूसां धर्म पासा फुकं,
मिले चले ज्वीमा वायाच्वने म्वालेमा ॥
- ६ अत्याचार बृद्धि जुयावैगु बखते,
पापीपिगु पुचले जन्म जुये म्वालेमा ॥
थुह्म हे बुद्धया शासन दुबले,
शुद्धगु मार्गं व फल लाय् दय्मा ॥
- ७ मफुसा मैत्रिय बुद्ध जूयेवं,
मनुष्य धायेका जन्म काय् दय्मा ।
वस्पोलयागु धर्म ज्वना भी,
उगुहे जन्मे निर्वाण लाय्मा ॥

धम्मपद

मनोपुब्बङ्गमा धम्मा मनोसेट्ठा मनोमया,
मनसा चे पसन्नेन भासति वा करोतिवा,
ततो नं सुखमन्वेति छाया, व अनपायिनी॥

अर्थः न्हागु अवस्थायसं मन ह्नापलाक
वनीगु, उकिं मन मुख्य जुल, मनं हे फुकं
व्याप्त जुया च्वंगु जुल । भिगु नियतं (मन) खँ
वा ज्या याःहा व्यक्तियात; थः लिसे
वइगु किपालु समानं याउँक सुख ल्यू ल्यू वइ

Dhamma Digital

सव्व पापस्स अकरणां-कुसलस्स उपसम्पदा

सच्चित्तपरियोदपनं-एतं बुद्धान' सासनं

अर्थः पाप मयाय्गु, कुशल मुंकेगु थःगु

चित्त परिशुद्ध याय्गु, थ्व हे (ह्नापांसं यागु)

बुद्धपिनि उपदेश खः ।

थःगु छुं मडु

जिगु जिगु धका हाला जुल, छंगु धैगु छुहे दत ।
सिना वनेवं गन वन धन सुनानं छुं नं ज्वना मवं ।
मां बौ दाजु किजा फुकं थन सूनं लिसें वैगु मखु ।

जिगु जिगु धका हाला जुल, छंगु धैगु छुहे दत ।
धन सम्पत्तिया लोभ याना, भी सीम्वापिथें सना च्वन ।
आखिरे वनेमानि फुकं वाना, वनेमफु सुनानं छुं हे ज्वना ।

जिगु जिगु धका हाला जुल, छंगु धैगु छुहे दत ।
नापं ज्वना वनेगु जूसा यायमाल दान पुण्य थन ।
अले दै छन्त छंगू धका ज्वना वनेत पुण्य धन ।

जिगु जिगु धका हाल जुल, छंगु धैगु छुहे दत ।
यायमाल भाव भक्ति थन बुद्धया शरणो वना ।
अन्तिमदिन थ्यनीगु वखते काय् म्हाय् सकलें ख्वयाच्वनी ।

जिगु जिगु धका हाला जुल, छंगु धैगु छुहे दत ।
तर ख्वसां हासां तोतावनी आखिरे यंकेगु छुंहे मडु ।
या थन पुण्य साधना बुद्धया शरणो वना ।

जिगु जिगु धका हाला जुल, छंगु धैगु छुहे दत ।

पुण्यानुमोदन

इदं वो ज्ञातीनं होतु, सुखिता होन्तु ज्ञातयो ।

(स्वको धायेगु)

एत्तावता च अम्हेही सम्भतं पुञ्जासम्पदं ।
सब्बे देवा अनुमोदन्तु, सब्ब सम्पत्ति सिद्धिया ॥
एत्तावता च अम्हेहि सम्भतं पुञ्जासम्पदं ।
सब्बे सत्ता अनुमोदन्तु, सब्ब सम्पती सिद्धिया ॥
एत्तावता च अम्हेहि सम्भतं पुञ्जासम्पदं ।
सब्बे भूता अनुमोदन्तु, सब्ब सम्पत्ति सिद्धिया ॥

जिमिसं यानागु पुण्य जिमि थः थितिपिन्त लायेमा,
थुगु पुण्यया प्रभावं इमित सुख-शान्ति दयेमा ।

आःतक जिमिसं प्राप्त याना वैच्चनागु पुण्य सम्पत्तियात
फुक देवतापिन्सं अनुमोदन याना बिज्याहुँ ।
फुक कथंयागु सम्पत्ति सिद्ध जुइमा ।

आःतक जिमिसं प्राप्त याना वैच्चनागु पुण्य सम्पत्तियात
फुक सत्वपिन्सं अनुमोदन याना बिज्याहुँ ।
फुक कथंयागु सम्पत्ति सिद्ध जुइमा ।

आःतक जिमिसं प्राप्त याना वैच्चनागु पुण्य सम्पत्तियात
फुक भूत (प्राणि) पिन्सं अनुमोदन याना बिज्याहुँ ।
फुक कथंयागु सम्पत्ति सिद्ध जुइमा ।

साधु ! साधु !! साधु !!!